

Zeki KILIÇ

Sosyal-İş
Merkez Yürütme Kurulu üyesi
Genel Başkan Yardımcısı

“Geçmişteki kimi eksikliklere ve hatalara, bu süreci geliştirecekse dönmeli ve ortaklaşa çıkartılacak derslerle önde duran görevlere açıklık kazandırılmalıdır”

1-Sendika seçme özgürlüğü ve sendika içi demokrasi yok edilmiştir. İşçiler, zorla mevcut sendikalara üye olmaya itilmişlerdir. Bu, sendikal birliğin bir ifadesi olamaz. Çünkü işçilerin özgür iradesini yansıtmamaktadır. Yapılanlarla DİSK'in yaşama geçirdiği sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

2-Yeni dönemde DİSK'in dar anlamda da olsa tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılmış olması önemlidir. Bununla beraber, asıl sorun, DİSK'in sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışını yaşatmak ve geliştirmektir. Bunun için çaba gösterilmelidir. Sınıf sendikacılığı gelenek ve potansiyeli canlı tutulmalı, fabrika ve işyerindeki yönetimlerin sınıf bilinçli işçilerin eline geçmesine olanak hazırlanmalıdır. Sendikaların güçlendirmeli, işçi sınıfının sınıf savaşımını geliştirmeli, bu temelde ekonomik-demokratik savaşım birliğini zorlamaya yönelinmelidir. Sınıf ve kitle sendikacılığı geleneğinin unutturulmak istenmesine sessizce boyun eğilmemelidir.

Sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde sendikal birliğin oluşturulması, işçi sınıfımız içinde kök salmıştır; güçlü bir potansiyele sahiptir. Türk-İş içeri-

sinde ortaya çıkan durum, belirtilen güçlü potansiyelin bir işareti olarak değerlendirilmelidir. Diğer yandan, sınıf ve kitle sendikacılığı geleneğini ortadan kaldırmaya hiç kimsenin gücü yetmeyecektir.

3-DİSK'li yöneticiler ve öncü işçiler üç yıl boyunca baskı ve zulüm altında tutuldu, önemli bir bölümü zindanlara tıkıldı. Faşist yönetim her türlü yıldırma ve zor kullanımının yanında, aynı zamanda ideolojik ve politik alanlarda da her aracı kullanarak DİSK'e kara çalmaya uğraştı. Bununla DİSK'li işçilerin saflarında bir bo-

şalmayı, çözülmeyi ve bozgunu öngörmüştü. Cuntanın bu hesabının tutmadığı, bozulduğu bugün açıklıkla ortaya çıkmıştır. DİSK'li üyeler, sendikal birliği sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde korumaya çalıştılar; bu noktada kararlılık gösterdiler, direndiler. Saflarında bozguna yolaçacak gelişmeleri engellediler. Sendika içi demokrasinin görece gelişkin olduğu Türk-İş'e bağlı kimi sendikalara geçişi kolay sağlarken, cuntayla işbirliği içinde olan gerici ve faşist nitelikli yönetimlerin olduğu sendikalar karşısında ise başka seçenekler aramaya koyuldular. Bu, faşizm ve gerici güçlerini, cunta ile işbirliği içinde olan sendika yönetimlerini telaşa düşürmüştür.

Kendi başına bu olgu bile, büyük ve anlamlı bir direniştir. Soruda yöneltilen “direnışken” eğer işçi sınıfının yığınsal başkaldırısı sözkonusu edilirse, bu, daha değişik sosyal ve politik koşulların oluşmasıyla ancak gerçekleşebilir. DİSK'li işçilerin üç yıldır gösterdikleri kararlılık, işçi sınıfının yığınsal eylemlere geçişini sağlamada döşenen taşlardır. Geçmişteki kimi eksikliklere ve hatalara, bu süreci geliştirecekse dönmeli ve ortaklaşa çıkartılacak derslerle önde duran görevlere açıklık kazandırılmalıdır.

4-Türkiye ilerici sendikal hareketi DİSK'in uluslararası dayanışmaya gereksinimi çok büyüktür. Bunun örgütlenmesine katkıda bulunmak görevi, en öncelikli görevimizdir. DİSK'in uluslararası ilişkilerindeki geleneklerine, kongre kararlarıyla saptanan ilişkilere sıkı sıkı bağlı kalınarak uluslararası sendikal hareketlerle ilişkileri geliştirmek, Türkiye'deki savaşıma değerli bir destek olacaktır.

Yurtdışındaki DİSK yöneticisi arkadaşlarımızın tek bir merkez etrafında toparlanmayı esas alan çalışmalarını, bu yolda attıkları olumlu adımları sağlıklı ve olumlu buluyorum. Birlik yönündeki bu gelişmeleri sevinçle karşıyorum ve selamlıyorum.●

Mehmet KARACA

“yeni dönemde işçilere “Sendikanız açılıncaya kadar hiç bir tarafa gitmeyin, sendikasız bekleyin” demek bize doğru gelmiyor”

1- İşçi sınıfımızın uzun yılların mücadelesi sonucunda kanı ve canı pahasına elde ettiği kazanımlar, bu zorbalık koşullarında büyük ölçüde yitirilmiştir.(...)

Ama biz bu sonuca bakıp karamsar olamazız.

Elbetteki yitirilen hakların yeniden kazanılması ve yeni hakların elde edilmesi sürecinde, biz bunun işçi sınıfımız ve emekçi halkımızın açısından en acısız ve sancısız olması konusunda tek tayin edici biz değiliz.(...)

1984'e ülkemizde yeni sendikal yapılanma ile girerken, elbetteki zorlukları, güçlükleri görüyoruz ve biliyoruz. Ama karamsar değiliz. Geriye doğru son 20 yıllık sendikal tarihimize baktığımızda gücümüz, bu yıllarda kanımız ve canımız pahasına elde ettiğimiz, bize bu zorlukları, bu güçlükleri yenebileceğimizi gösteriyor.

2- 12 Eylül darbesiyle birlikte sendikalarımızın ve konfederasyonumuzun faaliyetlerinin durdurulması sonucu üyelerimiz sendikal örgütsel işlevlerini yerine getiremediler. Yitirilen haklara karşıda direnmede örgütsel araçtan yoksun kaldılar.

Biz kendi sendikamız planında zor koşullardada olsa bir dizi kayıplarımıza rağmen örgütlü gücümüzü korumaya çalıştık. Elbetteki buna yeterli gözü ile bakamayız.(...)

Ayrıca 12 Eylül darbesiyle birlikte yitirilen haklar işçi sınıfımızın sadece bir kesiminin yitirilmiş hakları değil-

DİSK Genel Yön.Kur.üyesi
Türkiye Maden-İş Sendikası
Genel Başkanı

3- Evet 12 Eylül sonrası işçi sınıfının kazanılmış hakları elinden alınmış “işçi sınıfı buna sessiz kaldı” deniyor. Kimi bu sorudan kalkınarak işçi sınıfına güvensizliği aşıyorlar. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımızın geneldeki örgütsüzlük düzeyi ve ülkemiz koşulları değerlendirildiğinde sonuç böyle görmek doğru olmaz. Nitekim kimi yerlerde cesitli biçimlerde cesitli karşı tavrı koyuşlarda olmuştur.(...)

Elbetteki geçmişin her alanında eksikliğinin bunda rolü vardır. Sendikal alanı ele aldığımızda başlıca etkisizlik, sendikal bölünmüşlüktür. Biz Türkiye gerçeğine gözlerimizi kapayamayız. Hele faşizm koşullarında bunun önemi daha da artıyor.

Eğer faşizmin alıp götürdüğü kazanılmış işçi haklarına işçiler ses çıkarmadı, çıkaramadı denilirse işçi sınıfının önemli kesimini bünyesinde tutuldu. Yurt dışındaki sendikaların bu hakların budanmasına ortak olması Hemde en tepe adamlarından birisi Cuntanın hükümet koltuklarına oturarak, hemde “bu anayasaya eyleyin” diye işçilere çağrı yaparak, 4- Bu konuda birbirinden kopuk görüldüğü aynı amaca yönelik bir etkinlikler girişimleri oldu, oluyor.

Merkezi bir örgütlenme(Tabii yurtdışındaki sendikaların kendi aralarındaki örgütlenmesini kastıyordum) bugünden daha iyi sonuç alabilir. Uluslararası sendikal merkez planında yurtdışındaki diğer sendikalarla birleşik görü-

Zeki ATISIZ

DİSK 10. Bölge Temsilcisi

“DİSK”

Özgürlükten başka doğru bir seçenek yoktur”

1-1983 tarih ve 2821 sayılı yeni “sendikalar yasası”nın geçici 1. ve 5. maddelerinin karşı yorumlara açık oluşu, örgütsüz bırakılan DİSK’li işçilerin 1 Ocak 1984 itibariyle sözleşmesiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya getirilmesi DİSK olayını gerçekçi bir biçimde tartışmayı dayatıyor. Ancak bunu, bizlere ayrılan sütunlara sığdırma olanağı yok. Ve yeni sendikal dönemin beraberinde getirdiği güçlükleri, DİSK olayından soyutlamak da mümkün değil. Fakat buna rağmen kısaca ifade etmek gerekirse: işçi sınıfımızın 1870’li yıllardan itibaren sürdürdüğü zorlu mücadelenin ürünü olan DİSK’in defteri-yeni “yasalar” la dürülme üzeredir. Diğer yandan DİSK yöneticilerinin ağır cezalarla cezalandırılma olasılığı, DİSK’li işçilere yönelik çok yönlü tezgahlar ve içinde buldukları örgütsüzlük, hatta dağınlık DİSK olayını fiilen de küllendirecektir. Ancak Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfına yönelik faşist baskı, saldırılar, güdümlü TÜRK-İŞ’in DİSK’li işçilere yönelik tertipleri ve dar grupçu tavırların yarattığı tahribatlar DİSK’li mücadeleye gelineğini yok edemeyecektir. Yeter ki, yeni dönemin dayattığı sorunlar doğru bir biçimde kavranılsın, dar grupçu eğilimler mahkum edilebilsin, işçi sınıfımızın ve en ilerici kesimine faşizm koşullarına uygun açık bir örgütlenme ve mücadele perspektifi sunulabilsin..

2-Yeni dönemde sendikal örgütlenme, DİSK’li işçiler ve devrimci siyasal örgütler açısından can alıcı bir sorun olarak ortada duruyor. Sorunun çözümü ise, “ülke” içinde yaşanan objektif ve subjektif koşulların gerçekçi tahliline dayanan sendikal örgütlenme politikasının tesbiti ve DİSK’li işçilere hedef gösterilmesidir. Faşist diktatörlüğün “yasal” düzenlemeleri, işçi sınıfını ileri kesiminde yaratılan tahribatlar göz önünde bulundurulduğunda, DİSK’li işçiler açısından TÜRK-İŞ içinde örgütlenmekten başka doğru bir seçenek yoktur. Ancak, bize göre TÜRK-İŞ’e yönelme, İŞYERİ KOMİTELERİNE dayandırılacak

liştirilebilecek bir illegal çalışmayı temel almaltı; sınıf sendikacılığının temel ilkelerini, DİSK’in mücadele gelineğini koruyup geliştirmeyi ve gidererek sendikal, demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesini hedeflemelidir. Bu yapılırken, zindanlarda DİSK’in onurunu koruma kararlılığını gösteren yönetici ve öncü işçilerle dayanışma olayında da samimi ve gerçekçi olunmalıdır.

3-12 Eylül’de bu yana geçirilen zamanı birimi içinde, faşizmin en soysuz baskı ve sömürüsü altında bulunan işçi sınıfımızın önemli bir direniş gösterememesi şaşırtıcı değildir. Çünkü bunların subjektif koşulları yoktur. Bu nedenle, sorunuzun yanıt bulması da subjektif faktörün doğru bir biçimde irdelenmesiyle mümkündür. Bu ise, geçmişe yönelmeyi gerektirir.

Bilindiği gibi, faşizmin ayak seslerinin duyulduğu dönemde de işçi sınıfı ve diğer demokratik güçler açısından önemli direnişlerin objektif koşulları vardı. Ve bu günde sözkonusu şartlar daha bir olgunlaşarak varlığını sürdürüyor. Fakat bu, bir başına somut durumu değiştirmedir, değiştirmiyor. Bu objektif gerçeklik karşısında işçi sınıfının en ileri kesimini örgütleyen DİSK, önemli örgütsel iç sorunlar yaşıyordu. Ve iç sorunlara kaynaklık eden dar grupçu, bölücü, faydacı, pasifist anlayış ve anarko sendikalist eğilim sorunları derinleştirmeyi ihmal etmiyordu. Gücünün büyük bir bölümünü bu sorunlara harcamak durumunda kalan DİSK, doğal olarak faşizme karşı etkili bir mücadele yürütemiyordu. Ayrıca devrimci siyasal örgütler, işçi sınıfına gerçekçi, tutarlı bir siyasal perspektif sunma ve onu iktidar mücadelesinde yönlendirme durumunda değildi. Zaten tarihsel pratik bunu açık bir biçimde kanıtladı. İşte işçi sınıfının etkili direnişlerini engelleyen bu subjektif etkenler 12 Eylül sonrası da varlığını sürdürdü, sürdürüyor. Cuntanın işçi sınıfı cephesinde yarattığı tahribatlar, DİSK’li işçilerin örgütsüz bırakılması, fabrikalarda, işyerlerinde yaşanan döneme

masa, perspektifsizlik ve devrimci cephede yaşanan bunalım sorunları daha bir ağırlaştırılıyor. Oysa önemli direnişler, gittikçe ağırlaşan baskı, sömürü ve mutlak yoksullaşmanın yanısıra kısmen de olsa yaşanan sorunların üstesinden gelebilecek örgütlenmeleri gerektirir.

4-DİSK’le, işçi sınıfıyla ve tüm demokrasi güçleriyle en ileri dayanışmanın yeri, hiç kuşkusuz temel mücadele alanlarıdır, fabrikalar ve işyerleridir. Bunun yanısıra, özellikle yitirmekte olan zaman süreci içinde yurt dışında bulunan devrimci, demokrat güçlere de görevler düşüyor. Yurt dışında bulunan DİSK yöneticileri olarak, bu konuda bizlere düşen görevleri-asgari ölçülerde de olsa-yaptığımız iddia edilemez. Bunun temel nedenleri, bir yanda dar grupçu, bölücü, faydacı, makyavelist tavırlarıyla ün yapan ilerleme patentli anlayışın ve diğer yanda örgütlü, kolektif bir dayanışma hareketinin örülmesine pek istekli görünmeyen düşüncenin yarattığı sorunların bugüne dek sürdürülen tüm ısrarlı çabalara rağmen aşılamamasıdır. Dayanışma hareketinin örgütlenmesinin önüne çıkarılan engellere kaynaklık eden anlayışları eylemleriyle birlikte 1982 yılında kamuoyuna açıklamıştık. Halen devam eden “ünlü toplantılarımızın” varacağı sonuç bellidir. Fakat buna rağmen, yeni bir değerlendirme için sonucu beklemek gerektiğine inanıyoruz.

Şunu bir kez daha belirtelim ki, DİSK’le ya da sendikal ve demokratik hareketle dayanışmanın örgütlenmesi, herşeyden önce geçmişin muhasebesini, dayanışma hareketinin yaratılmasına zarar veren anlayış ve tavırların açıklığa kavuşturulmasını ve dayanışmanın perspektifini, ilkelerini tesbit etmeyi gerektirir. Aksi halde ayak oyunlarıyla, hedefi, çalışma programı belirlenmeyen ve her toplantının bitimine 5 dakika kala oluşturulan yeni komitelerle de arpa

kazanıma kavgasında birlikte verimlidir. Burada DİSK, Türk-İş, sendikalar, sendikasıız ayırımı yapılmamalıdır.(...) Zaten var olan sendikal bölünmüşlüğten 12 Eylül darbesi yararlandı. Biz sendikal hak ve özgürlükleri savunurken en başta konfederasyonumuz DİSK’in ve üye sendikalarının açılması, serbestçe çalışabilmesini, tutuklu arkadaşlarımızın özgürlüklerine kavuşmasını istiyoruz. Hem ulusal, hem de uluslararası çapta bizim yükselttiğimiz talebimizdir bu. Ama bunun yanında, hele sınırlı da olsa toplu sözleşme dönemine girildiği bu yeni dönemde işçiler “sendikamız açılınca ya kadar hiçbir tarafa gitmeyin, sendikasıız bekleyin” demek bize doğru gelmiyor, hemde bu yaklaşımı gerçekçi bulmuyoruz.

Biz faşizm koşullarında var olan Legal-yarı legal-illegal tüm olanakların örgütlenme perspektifi ile değerlendirilmesinden yanayız. Burada kimi iş kolları değişik özellikler taşıyabilir. Ayrıca faşizm koşullarında DİSK’in bilinçli aktif militan yapısını, görece bilinç düzeyi daha geri olan Türk-İş ve kimi bağımsız sendikalarındaki yığınların içine enjekte etme, görece geri alan bu yığınları, yitirilen hakları geri alma savaşında ve faşizme karşı mücadelede etkileme ve ortak savaşa çekme olanağı verecektir. Şu unutulmamalıdır ki, bugün ülkemizde sendikal hak ve özgürlükler mücadelesi faşizme karşı demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır.

olabilir. Elbetteki yurtdışında sürdürülen sendikal dayanışma faaliyeti ve bunun amacı, sendikal örgütlerimizin yeniden serbestçe çalışabilmesi tutuklu arkadaşlarımızın serbest bırakılmasıdır. Bunun yanında tüm sendikal hak ve özgürlüklerin savunulmasıdır. Bunu uluslararası kamuoyuna elbirliği ile duyurma ve onların desteğini ayırmız elbirliğiyle almamızdır.

Yalnız birşeyin altını çizmek istiyorum. Her arkadaşın uluslararası sendikal örgütlerle dayanışma planında iş yürütürken DİSK’in içindeki var olan politik eğilimlerdeki konumu gözardı ederek tek bakış açısından hareket etmemelidir. DİSK’in içindeki farklı politik eğilimler ve DİSK’i oluşturan çeşitli iş kolu sendikalarının uluslararası ilişkileri, ayrıca DİSK’in 1974 yılından beri Avrupa Sendikalar konfederasyonuna üyelik başvurusu olmasına rağmen henüz uluslararası ilişkilerde bir bağımsız örgüt olduğu unutulmamalıdır. Yurtdışındaki sendikacılar olarak birlik perspektifi ile adım atarken iç örgütlenmemizde çeşitli uluslararası örgütlerin yaklaşımına göre değil, DİSK’in kendi iç yapısına, kendi içindeki politik eğilimleri, sendikal yoğunlukları dikkate alacak bir örgütsel yapı esas alınmalıdır. Dayanışmanın daha ileri boyutlara ulaşması birlik perspektifi esas alınarak ilerletilebilir. ●

Demokrat Türkiye tarafından kısaltıldı.

